

**ԳՏՆԱԿԱՆ Է ՄԵՇԵՆԱԳՐԵՐԻ
ՎԵՐԾԱՆԱՆ ԲԱՆԱԽԸ**

Հայ հետազոտողները գտել են Կանի թագավորության (Ուրարտու) մեհենագրերի վերծանման բանալին: ՀՀ ԳԱԱ գիտական տեղեկատվության կենտրոնի հաղորդման համաձայն, ՀՀ ԳԱԱ արևելահայրության ինստիտուտի ասպիրանտ Ստյոպա Մովսիսյանը ՀՀ ԳԱԱ փոխնախագահ Գաևիկ Սառգսյանի ղեկավարմամբ:

րությամբ վերծանել է մոտ 200 նշաններից բաղկացած գրային համակարգեր, որոնց գրվել են աջից ձախ և վերից լայն: Համակարգում օգտագործվել են նաև օժանդակ նշաններ և թվանշաններ:

Վերծանության բանալին գտնվել է ինչպես մեհենագրերի, այնպես էլ հայտնի

ԿԱՐԴԱՅԵՔ 3-ՐԴ ԷԶՈՒՄ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՄԱՅՆՈՒԹՅԱՆ ԷԼԵԿՏՐՈՆԻԿԱԿԱՆ
ԴԱՏԱՎՈՐՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

Q u y u p

Սպասե՛ք և հուսա՛ք, պատվական
երկիր:

Այդ կայսրարի փառապանք էջերից են Ախալցխայի և Ախալքալաքի գավառների 1917 թվականի դեկտեմբերից—1918 թ. հուլիսն ընկած ժամանակաշրջանը, երբ հայերը վրացիների Ռևո Միսիսին կոչված էին տեղացի թուրքերի դեմ, որոնք թուրքերի հրահրմամբ և ասլակցությանը ձգտում էին տեղահանել և քանցեղել տեղի քրիստոնյա բնակչությանը:

1917 թ. հոկտեմբերին, երբ կազմակերպվեց Անդրկովկասյան կոմիտայի Խորհուրդը, Անդրկովկասը փաստորեն անջատվեց Սորբորդային Ռուսաստանից, երկուստ ատեղվեց ծանր իրավիճակ։ Թուրքիան հարձակարար պահին էր սպասում, մերձեցելու Անդրկովկաս՝ վրաստան և Հայաստան։ Միաժամույն վերստին էր կախված Հայկական քրիստոնյա, հատկապես հայ

Բազմաճակատից հետո
 ռուսական բանակներից փո-
 խարհում էին հայկական ու
 վրացական նոր կազմավոր-
 վող զորքերը՝ մեծ թվով
 թուրք նվաճողներ Անդրկու-
 կասում զինում և հայերի ու
 վրացիների դեմ էին հանում
 տեղական թուրք քնակապետ-
 րի՝ որպես «հինգերորդ զորա-
 սյուն»։ «Մշակ» թերթը 1918 թ.

մարտի 9-ի համարում գրում էր. «Քուրքերն ուժի օգնությամբ զինվում են, խմբվում, այն էլ վերևից (Պոլսից) եկած հրամանի, եկած բեկերի շնորհիվ»:

1917 թ. դեկտեմբերի 6-ին

Թուրքական 15 հազարանոց զինված հրոսակները շարժվում են դեպի Ախալցխա: Հայադաշտի Զորի Շույկանը դիմադրում է ԹԻՖլիսյան ցամաքային հրթիռակալայան կոմիտեին՝ օգնելով իրենց թուրքական զենամզից պաշտպանվելու: Սակայն եղել օգնություն չի բաժանում: Իսկ ի՞նչ կարող է անել Անդրկովկասյան խեղճ ու կրակ կոմիտեն: Հայադաշտի քաղաքները և կուսակցությունները որոշում են դիմել հինգ-սեպտեմբերյան ժողովին: Ստեղծվում է հայադաշտյան ժողովը:

Կտու՝ էազգայինյան խորհուրդ՝ լիազորված ձայնի իրականորեն՝ Հաղպատ և գավառի քննակոթյան մեծամասնությունը հայերն էին, որոնցից էլ ընտրվել էին քաղաքագլուխը, նրա օգնականը, քաղաքային վարչության անդամների մեծ մասը։ Ստեղծվում է նաև Հայոց ազգային խորհուրդ և Հայկական ցուխարդակ։

[illegible]

հիմնականում՝ շտաբը, որը ենթարկվում էր քաղաքի ինքնապաշտպանության շտաբին: Ախպաջալում էր գտնվում նաև փոստական գումարտակը: Ջնքը կիտել ընդունակ 16–80 տարեկան բոլոր տղամարդիկ պաշտպանական դիրքերում էին: Կազմակերպվում էր Ախպաջալի հայ կանանց բարեգործական ընկերությունը, որը ծառայում էր ինքնապաշտպանության գործին: Հաղարթում էին կենտրոնացված գյուղային քույրերիև

Այսպիսով խմբերը:
Ապացուցված շրջակայքի հայ-
վրացական գիտելիքի հետ
միասին դարձել էր անտախտ
ամրոց և պատրաստ էր դի-
մարդություն: Սակայն մին-
չայր, 1918 թ. մարտի 14-ին,
Տրապիզոնում Անդրկովկաս-
յան սեյմի և Թուրքիայի միջև
քանակություններ են սկըս-
վում: Թուրքական պատվիրա-
կությունը մերժում է սեյմի պա-
հանգնի՝ Անդրկովկասի և Թու-
րքիայի միջև համապատասխան-
ված շրջանի սահմանները վե-
րականգնելու մասին: Թուրքե-
րը սեյմի պատվիրակներին
վերջնագիր են ներկայացնում,
բնուր 48 ժամվա ընթաց-
քում սեյմը պետք է ճանաչեր
Գիտա-Վրոտյան պայմանա-
գրերը:

Տրապիզոնի կոնֆեդերատում
թուրքերի պատվիրակությանը
նահապաղ Ռաուֆ Բեյը հայ-
տարարում է, որ «Բոլ Ռաունի
թուրք զինվորը, այնտեղ այլևս
հաշ չի կարող գոյություն ու-
նենալ»:

Սեյմը դիմեց Անդրկովկասի

Կարգի մեջ են կանգնում թուրքերը՝ իրենց։ Սակայն տխուր ճշշարտությունն այն էր, որ այց ժամանակ թուրքական կանոնադր թանկանքի դեմ միակ իրական ուժը հայ կապալարական կորսում էր։ Գեներալ Անդրանիկի ճրատնադատությունը գործող զինվորները կոչվում էին հետուսաբար։ Ըստ գերմանական զորավար Լյուիցենդորֆի, Կովկասյան ճակատից ռուսական բանակի հետնախաղց հետո, թուրքիայի դեմ կոչվում էին միայն հայեր։

Դրանք թվում էին անս
հավանքի հերոսամարտիկնե
րը։ Ախպազա-Ախպազաբ
խճողով դեպի Մուսիս է շարժ
վում հայկական զուսարուակը,
իսկ փրցակված գոմարտա
կն հասնելով Մուսիս, գյու
ղի զինված ուժերի հետ շարժ
վում է դեպի Շամբարակ և
Հուրգոն։ Ասկան ուժերն ան
հավասար էին։ Իրադրություն
ըն Կովկասյան ռազմաճակա
տում վարորդարանում էր։ Թու
րքերը գրավելով Կարսը, մա
յիսի 15-ին ստնում են Ալեք
սանդղաբալով, որտեղից շարժ
վում են դեպի Երևան, հաշ
վաբան, Լուրաբիքիսա և
Հավախք ուղղությոններով։
Սարդարապատի և հաշ-Ասկա
րան ճակատներում հրաք
ժամը պարտություն են կրում։
Լուրաբիքիսաում կանգնե
ցնում է թշնամու առաջխաղա
ցումը։ Թուրքական զորքերը
շարժվում են Ախպազաբի
պատ։ Այստեղից թոնանդոնե
րի կրակով զորի ձայները հաս
նում էին Ախպազին։
Ախպազաբի գավառում հա

Կարգապահության համար հարկադիր աճանափարք մարտուն են տնտեսական փոփոխությունները։ Այսօրվա պայմաններում հարկադիր աճանափարքը գաղափար է, որի միջոցով մարտուն են տնտեսական փոփոխությունները։ Այսօրվա պայմաններում հարկադիր աճանափարքը գաղափար է, որի միջոցով մարտուն են տնտեսական փոփոխությունները։

դիվորներին վրա: Թուրքական զավթիչները շարունակում էին խորանալ Հայաստանի և Վրաստանի տարածք: Վեհֆրի փաշայի զորքերը առաջխաղացման հետ, ոգեվորվում ու լիտիանում էին մերթնե թուրքերի և մորթանո չարիքներ գործում:

Մայիսի 15-ին գեներալ Լոտովը Կոստանդնուպոլիս—հերոլին՝ Գերմանիայի արտաքին գործերի նախարարությանը ուղարկած հեռագրում հայտնում է. «Հուտ հակվածամ մարզեր հանդիսացող Սիպսիլայի, Ալեքսանդրապոլի և Երևանի հյուսիսում թուրքերը չափից ոլորտ պահանջներ են ներկայացնում: Մրանք ձգտում են գրավել Բուհայի պայմանագրով չնախատեսված մարզեր, զավթել Արվիկայի և իրակահացնել Աղբերի լիճ ոչնչացումը Անդրկովկասում»:

Սիպսիլան շրջապատված էր, մարտեր էին մղվում Սափինձայի, Կարպազի, Սարխայի մոտ, որը պատնեշում էր

Հայրենում տարազաված պալ-
մանազարկ հարսը, Արդիլը,
Արդահանը, Բարսը անցնե-
լիս թուրքիային: Գավառների
մայ և վրաց բնակչությունը
ստեղծաբանվում է կամ կոտոր-
վում: Այսպիսին էր... «Հաշ-
տոյթյան և քարեկամության»
պայմանագրի զինը:

Ախալցխայի և Ախալքալա-
քի գավառների 1918 թ. ինք-
նավարտ պայանությունը մերո-
յանակն էր և ողբերգական:

Տնայած ջազվապֆցիների հետ-
րասանի ջանքերով, Գրանց
Հիաթողվեց կանխել թշնամու
մտաբոլ իրենց երկրորդ: Ախալ-
ցղախի և Ախալքալաքի անվա-
նա ղաւերն ուսաների են ղ
միայն տվալ զավաւներն, ալ-
ն ողջ հայության համար:

Ազգն ապարտ և իր թշնա-
միններ և հատկապես թուրք
ընդհանրութիւնի դէմ կովե-
լու: Ել զոյաւտում և հեռա-
տես, խելացի, գլուխ քաղա-
քալանդաւորաւ և դիվանդադի-
տությամբ: Այս և հայ ժողո-
վորնի անցալ ու երեկալ սե-
րունդներն պատմական դարս:

Հայրենասեր ջազվապֆցինե-
րն դասեր քաղելով պատմու-
թյունից, համաժամբել են՝ ըս-
տեղծելով «Հաւախար» հայրե-
նացական-քաղաքի ղ ծ ա լ ա մ
միջոցում, որը զօգտաւոր մեծ
գործ և կատարում նոր սե-
րունդներն հայրենասիրական
դաստիարակության ուղղու-
թյամբ:

Գորոգ ԳԱՌԻՏԱՆՑԱՆ
Ակաղեմիկոս

Գևորգ ՂԱՐԻՔՋԱՆՅԱՆ
Ակադեմիկոս

Հանուն հաշերենի միասնական ուղղագրության

Լիարացի ձեր թերթում հրապարակված «Երևան» հոդվածը՝ նկրկած հայերեն զարգացման և կանոնավորման հարցերին («Գիտություն», թիվ 6, 1990)։ Ես կանդիդատառան միայն մի քանի հարցերի՝ իրրև մտքերի փոխանակություն։ Անշուշտ, արեւելահայերեն գրական լեզվի թե՛ կառուցվածքային և թե՛ գործառնական ոլորտներում կատարվել են դրական տեղաշարժեր։ Ազգային անկախությունը լայն հնարավորություններ է ընձեռել մայրենի լեզվի և ազգային մշակույթի անկաշխնը, զարգացման համար։ Ընդհանուր է լեզվի մասին տեղերը, թեև ու առանձնորեն ու համառ սպասար։ Հայոց լեզուն ունի պետական լեզվի կարգավիճակ։ Ստեղծվել է լեզվի պետական տեսչությունը, տեսչությանը կից մայրենի բարձրագույն խորհուրդ։ Ընդլայնվել է հայերենի գործառնությունը ոլորտը։ Լեզուն հաճախաւում է ներկայացնում քաղաքի, տնտեսական, գործառնական ունեւրդ՝ հրապարակագրության, գիտության, արվեստի, քաղաքականության, կրթության, դիվանագիտության և այլ բնագավառներում։ Փասմանը մա փասմանկ լույս են տեսնում հոդվածները՝ մատույում, հետաւտահարությունների մեջ տեղ գտած սխալներն ուղղելու և կանխելու բարի դիտավորության։ Ուրախակի են դրական տեղաշարժերը, քայց, ցանկեր, ինչպես ճշկված է հրապարակման մեջ, զկան թերություններ, որոնք առանձնապես անհմազբաւացնող են, մտահոգիչ։

1. «Նստի» արքի են զարման նորարարյն օտարաբնությունը և օտարաբնությունը: Օտարաբնությունը կարող է դրսևորվել կանքի ամենատարբեր մարգարդով և ոչ միայն լեզվում: Լեզվի անսանձորինգը ակտիվ է կարևոր օտարաբնությունը (Բերկալ) և օտար քաղտի իր հավիթն ցանկ, հիմնականում անգրեթեմի՝ քրիկն, մարկեն, կոմֆորթն, կազինն, ռեստորն, օֆիս և այլն: Ռոտուլակամոն են օտարաբնությունը են չեն համարում մեծ քերթություն, առավել ևս անհավաքաբեր ինչ-որ խոլորնում: Օտար քաղտ իր զույն գործածել է իր զարգացման քոլոր փոխելով: Այնքան ժամանակ և քանի դեռ ազգային լեզուն չի ստեղծել օտար քաղտ համարժեք քարգանաբար, պարունենամար, ստուգանաբեր կամ այլ կերպ, օտար քաղտ պարտ է մեծ գործածություն մեջ՝ դառնալով փոխառություն, են թարգմկվով ազգային լեզվի զարգացման ներքին օրինակաբնությունը: Սա հարկի է փաղտի և նա նորություն չեն առան: Կանան Տիքյանն իր ժամանակին զանուն էր, որ «Ներկայայի հետևանքը հարաբերություն մեջ մտնողին, ընդունվով նոր կուլտուրայի ներքին և բովանդակությունը», մեծը բնականաբար, պետք է ստեղծենք ար նոր ներքին և բովանդակությամբ հասարակախան լեզուն՝ (տե՛ս՝ Գ. Տիքյան, Երկրի ժողովուրդ, մ. 8, 2, Երևան, 1961, էջ 280): Այլ, լեզուն անհրաժեշտորեն պետք է ընդունի նոր, օտար քաղտ, մանավանդ հիմա՝ գիտությանհիմնական հետախոլությամբ մեր օրերին: Տիքյանը, ակալայ հակառակ էր մարդաությունը, օտար բնականալայանորեն թարգմանություն, նրա տեղը «խալշունը» քաղ թխետուն: Նա դեմ էր, օրինակ՝ փխխուպերին առել հեծանվի, ինտելիկենցիայի մտախոլականությունը, պալտուկի՝ քերարկու, գալշի՛ն՝ կրկնախոլի և այլն: Մեղեդուն փաղտ օր հայերեն համարժեքները հայտնախոլաց են սվիլ կենտոնակ: Նույնիսկ անգլիայի հեղեհակություն, ինչպիսին քաղանպեղազետ Հր. Անայուն էր, գտնուն էր որ՝ ռոտուրենը մեծ հաղտուկ քերթյան մեջ է դնում ինտելուական գրական և գլտական աշխարհի հետո», առաջի միտք չուն Քրաղգանման կամ աշխատել թարգմանմեջ ամենին, և թխերկուն է քաղտ, որոնց իր մասն արքի ար արքեն ունի հայերեն համարժեքներ (տե՛ս Հր. Անայուն, Հաղտ լեզվի պատուություն, 2-րդ մաս, Երևան, 1951, էջ 588 և հետ):

դաշնամուտ է օտարամուտ, անկեղծ է անհեղձ, իր քաղերի գործունեությունը՝ **Կազինո** ֆոփիստներն վաղը կարող է գործառնական դասակարգումն բացը, **դիվիդենտի** փոխարեն շահաբաժինը, **նշխիրն**ի փոխարեն՝ վարկաճնջը, օտար փոխարեն՝ գրասենյակը և այլն։

2. Կոնկանի զայակ է, որ օտարաբանությունների մի մասը ծանուցում ներկայացվում է գրքայն մի ջանի տարբերակներով, որ կամ մի ղիկ, որոնք՝ ի՞նչ հետաքրքրում, թե արդյո՞ք, տարաբանություններն մի մասի համար հնարավոր չէ կազմել հայերեն համարաճերքեր, և վարկի, ինչպե՞ս պետք է նտադարձակ օտար կամ այն բառը։ Օրինակ, անգլիական թեր հետադարձական գործակալություն անուններն տառադարձվում է յոթ ձևով։ «Տատադարձակ ո՞ր սկզբունքը պետք է համարել ճիշդ հնչյունակա՞նը, թե՞ արժեքի՞նը։

Այս հարցը համարվում է կանոնադրվական։ Դավանումն սակայն առ բարդ հարց է։ Նույնացը ի՞նչ վերաբերում միայն արևելաբանին և, երկրորդ, անգլերենին հետադարձ փոխություններին։ ժամանակին հրատարակվել «Անգլերեն քաղերի հայերեն տառադարձման սին» ուղեցուցը։ Ուղեցուցը հանձնարարվում գրել Սկոտ, Յոլիվեր, Դուալու, փախտեր և ս. Միլնդինը, այսօր գործանական է **Սքոթ, Յոլիվեր, Դուալու**, միտքեր և այլն (տե՛ս «Տերմինաբանական և ուղղադարձական տեղեկատու», «Երևան, 1984, է. 224—227)։ Անունն է, որ նույնինքն

Իսկեղծույցը կարիք է գոյում վերանայման: Իսկ անգլիական գործակալության անվան յոթ շնորհ Դժուշ, ընդունելի, ոչինչ չի վրկա:

3. Հրապարակման մեջ տառադրություն է տարախտված նաև արևելադարեղեն բառանքն փոխարեն հայերենից ալ տարբերակներ գործուծու վերաբերյալ: Մերժելի է, որ մամուլի խարեն գործածում է մամու, նախարարն ձևի փոխարեն՝ նախարարաց, իրավունքների խարեն՝ իրավանց, անունների փոխարեն՝ վանց, երիտասարդների ձևի փոխարեն՝ երիտասարաց, գործերի փոխարեն՝ գործոց և այլն:

Անշուշտ, նախընտրելի են արևելահայկական ձևերը: Սակայն մեր կարծիքով, ինչ ցատկում նաև մյուս ձևերի գործածությունը՝ կողմ հենց ունակա արտումով՝ իրեն հնարաբություններ: Ոսկի՝ թիվ չորսը չորս թիվ հեղուկ ուղարկ, ըստ ի, նաշակի հարց է, և ինչ անտուրի է թվում այսու, վարդ կոհատկություն: Եթե մեկին ավելի լավ է թվում մարակալի բառը, ապա ինչու չի տն որիշի մար չի կարող ավելի լավ լինել թվարկագրող: Ես տանուկի երեք հրապակ չեմ տանու: Ահա, ևս մակ մարդիկ, որոնց համար հրապակ, հնոր, հրապակ և ալ բառերի շարքում միանման տեղին ու հայեցն է թվում հրապակ և Ջուգասեմ բառերի գործածությունը կարող է ցատկավոր արևմտ ժամանակ, բանի ղեկ հարթահայկեղ երկու ձևերից մեկը: Արևմտյան լեռներից միշտ էլ կարելի է օգտվել՝ իսկալուն և տեղին: Սա է երկու գրական լեզուն փոխադարձ հարադասման և մերձեցման միջոց:

4. Անդրադատմանով արդի հայերենի ոտգործակում, իրավաբաններ ճշմուն է, որ հա վերաբերում է ա) «ամբողջ լեզվին» նրա գրատարբերակին» և բ) «ամբողջ ժողովրդին» և վոր խնար գործերնում անհրաժեշտությամբ որ «Հանրի այսպիսի առանձինհատուկ կարողություն պահանջում է նրան համապատասխան շրջանակաց, գիտական ու գործնական առուրով կշռադասված ժողոտում» (ընդգծումն է,— Մ. Դ.):

Ուղղագրության մասին բանավեճները նոր Ուղղագրությանը փոփոխվել է ժամանակակից պայմանավորված ճնշչունամիտություն

Ինքնուրույն ընդգծումն էլ չեն հան

դիրքը։ Գարտուն էր, որ պատիվ է և բարե-
թյունը՝ հայազորին երկու տասնհինգով, այս
նայար, ամենմեթեյի թյունով բաղանա-
մանակալանն ուղղաբարությունը, իսկ չնայ-
մերի ուղղաբարություն մեջ կարելի է մա-
կաբարություն մտցնել՝ առաջնորդվելով
բանական ու առաջաբանական սկզբունքով
չնայն այն դեպքում, երբ դա ընդհանուր
երկու ցրական լեզուների (արևելյան, ա-
յան) համար, նորոգությունը «պիտի և գի-
միտունցով լինի, և բնունունի երկու լե-
համար» (տե՛ս՝ Մ. Գյուրգյուշյան, հա-
նդիպարություն պատմություն, Նրևան,
էջ 815)։

1922 թ. ընդունվեց Արեւիյան բարեփո-
ղութարանությունը, որի թերությունները գե-
րեւո լին առավելություններին։ Հնչունուն
տարալի ուղղաբարություն անհարին է ի
նացել հինգ այն պարզ պատճառով, որ
միտություն ունի երկու ցրական լեզու՝ ը-
ված արտասանական տարբերությամբ։
Մը մեծաման գիտական էր, բայց ցավ-
կրիպի է ուղղաբարական բարեփոխման
նայարինների մեջ։ Հետագայում Գրա-
կար դարձավ, որ իր առաջարկները Ա-
յան ընդունի է անվերապատրոն, առա-
նակալ ընդուն բնականաբան, հայերեն գիրը
նատար դարձնելու անհնարաւննննննննն
միտություն մինչ այդ եղած ուղղաբարության
նայություն։ Ստացվեց երկու լեզու՝ երկու

[illegible]

բայց արմատների, ավանդակների հետ վերականգնվեցին 1940 թ. և այսօր գրոթյայան երեք սկզբունքներից երկուսը՝ իսկական և ստորաբանականը՝ հենվում լեզվի արմատների վրա, և մեկ սեյլ (հնչյունական), որ կապվում է լեզվի ճակի հետ։

Նախ՝ պետք է ասել, որ ավանդակաբարդությունն անմատասիտի կորուստը բնութագրվում էր որպես լեզվի անհնչյունություն տարբեր բառեր են հնչյուն նույն հոտ և հոտ, սեյլ և սեյլ և այլ քաջատարություն կարելի էր պահել այլ բառերի ուղղաբարդությունը, իսկ վերականգնումը՝ նույնպես ուշ է։ Դա ավելի է մեր երկու քրական լեզուների ուղղաբարդությունը։

5. Արիքի ուղղաբարդության քննարկախառնությունը է ազգային քաղաքական մեթոդ և ոչ թե գիտական փաստարկներ գծում են իմն է,— Ա. Ղ.)։

Եվ լեզվում, թե հարցի քննարկում չին, քաղաքական ևնկատարներով արածին է բացասական վերաբերմունք ժելի բան չկա նաև այն կենսադիրքորդ որ հուշական է «Մեխ ազգ» մեկ ուղղաբարդականը։ Երկրորդ, ո՛վ ասաց, թե դատարանական քննարկությունը չի կարող հասնել փաստարկներով։ Այդ ինչի որ 1928 թ. ուղղաբարդության հարցեր

ման համար ընտրված հասնանառու
շարքերինը, որոնք խորպանա հիմնված
գիտականորեն, մասամբ ընդունելի
թվականին, իսկ պայքարվա ընդամեն
իրը թե փաստարկված չէ գիտական
խերենի ուղղագրությունը գերազանց
չլուծական և ավանդական է՝ ստույգ
հշտություն և պահպանմանը: Եթե մեկ
որ պետք է համախառնի մնալ պեկ
վանդական ուղղագրության սկզբունք
համար մշակությունիմ ժառանգորդական
պար, մի՞թե փաստարկված չէ գիտական
թե մեկ ուրիշը գտնում է, որ ուղղակա
րեկությունները պետք է ընդունելի
ընելահամարներն և թե՛ արևմտահայ
մար, մի՞թե փաստարկված չէ գիտ
թե մեկը գտնում է, որ արագներին
թյունը պատմական-ավանդական է՝
նույնյալն է գրություն փխխարի տալ
և, պետումնայինի, այդ ուղղագրությ
հավան և է հանրագրությունիդ ամեն
փաստարկված չէ գիտականորեն:

Սա ի՞նչ նշանակում, իհարկե, թե ես
նում եմ դասական ուղղագրությունը
նակի եմ ուղղագրություն նոր, հա
գիտականորեն կանոնակարգած բարե
որն ընդունելի լինի թե՛ արևելահայ
արևմտահայերենի համար: Կետարդ
րող լինել, պարտադրանքը՝ առավել
գիտության առաջնահերթ խնդիրներ
ճանապարհ հայերենի միասնական

Դասական բժիշկ

վականը փոխա- հետ այդ պայմանագիր
ընտանեկանին: կնքած թևակներն իր շնոր
հոր, որ դրանցից հիվ լինեն առողջ կրա փ
մուտ, ցավալիտ- ձառորդություն է կանխա
վել շատ թևակա մեծ կյանի թևակախա
նանցված շատ հա- առողջական վիճակից: Եվ ի
վիճակից դուրս րանց, հիվանդանալու դե
պրոգնոզումն զուտ օում, նա ալիկի բարձր և
նառողի: Եվ ինչ- իստատված կուսանա: Իս
ն է նե առողջա- ինչքան շատ մարդկանց
նախաբարու- հիվանդանոց ուղարկի
նախաբարու- հիվանդանոց ուղարկի

կապերը
նույնպե-
սանվաճ-
ման մեջ
ունենք է
բոլորի կի-

ն ուղղա-
մունցով
հղակալ-
ման համար
էր: Իրեն
և նման
դեպքի մա-
տչությունը:
նրա հետ
պայտու-
մի (ընդ-

ն ազգա-
կապման
), մեթո-
ման մեջ,
ունենում
էր իր ուղ-
տարված
և եղավ,
քանակա-
կապման

[illegible]

քրքրա և գո-
 ցնում պետե-
 թուրքան ար-
 քովի: Բայց
 մանուկներս,
 խոսել ս.ճ.
 և յուրաց
 նը, գրական
 որ կրթվան
 թեկը մայրե-
 լավ և պատ-
 ճան առնենե-
 րիմ մասնախ-
 ղաշէս, Գա-
 ճանդակակո-
 ժտառագոր-
 թիշէս չէ, որ
 չե երևոյթ չէ
 խտրութունե-
 րիկն և լինե-
 ճից:

Ի արդի ուղ-
 կանոնարկ-
 չէ, ընդունելի
 մար, ինչպիսի
 իրավացիո-
 ղերով համ-
 իմրաՅշէս և
 ուղղորդակա-
 ռոնիկս ու-

լած, լուծված
 անքննելի հա-
 ռ, — Ա. Ղ.)։
 արացը բարձ-
 քնանկրկմանը
 ռոյությունների
 ինստիտու-
 ղներին միու-
 ղ, ուսուցչու-
 թյունը ընդ-
 լուծված է
 երաբերում է
 րթյանը։ Երկ-
 համարյա ու-
 պետ է ու-
 տանալներեն
 ուղղագրու-
 է համարե-
 ակում է, թե
 ինի արդի ա-
 — և դա հա-
 — այս իմա-
 համարյա լու-
 լուծված է գի-
 ում է հաճա-
 մը և անհրա-
 թյան հարց-
 (ում)

առող- պես, որ զոհ լինեն թե բնա

Հնեբը և թե բժիշկաները:

ՍՈՒՄԱՆԵԼԻ ՇԱՀՐԱՋՅԱՆ

